

Naar een nieuwe toekomst voor bedreigd waardevol cultureel erfgoed in Drenthe

Beleidsprogramma van de stichting Drents Monument voor de jaren 2010 – 2015

Conform bestuursbesluit van 1 juni 2010

1. Inleiding

De Stichting Drents Monument is op 15 maart 1991 opgericht.

De stichting stelt zich volgens de statuten ten doel in de provincie Drenthe aanwezige cultuurhistorisch waardevolle onroerende objecten (monumenten) als boerderijen, woonhuizen, gebouwen van ambacht, industrie en handel en voormalige openbare gebouwen met bijbehorende terreinen, tuinen en erven voor verval en ondergang te behouden en een zinvolle functie te geven. De officiële status van monument is niet altijd strikt genomen noodzakelijk voor het in actie komen van SDM.

De stichting is een volstrekt onafhankelijke organisatie en beoogt niet het maken van winst. De stichting verricht haar werkzaamheden in nauwe samenwerking met particulieren, overheden en andere op behoud en herstel gerichte organisaties

De stichting tracht haar doel te bereiken door:

- a. het in bezit en beheer aanvaarden van monumentale objecten en het in stand houden hiervan door te voorzien in onderhoud, noodzakelijke restauratie en het zoeken naar een passende bestemming;
- b. het verkopen van door de stichting verworven en gerestaureerde monumenten aan derden, op zodanige voorwaarden dat het behoud van aanwezige cultuurhistorische waarden wordt gewaarborgd;
- c. het vergaren van wetenschappelijke kennis op het gebied van bouw- en bewoningsgeschiedenis alsmede het ontwikkelen van praktische vaardigheden bij het in stand houden van de omschreven monumenten;
- d. de belangstelling voor deze monumenten te wekken of te verdiepen door middel van voorlichting, educatieve zorg en waar mogelijk openstelling van haar bezittingen;
- e. te adviseren en zo mogelijk hulp te bieden in gevallen waarin het voortbestaan van waardevolle onroerende objecten wordt bedreigd;
- f. alle andere wettige middelen, welke voor het bereiken van de doelstellingen van de stichting dienstig zijn.

In de jaren van haar bestaan heeft de stichting meegewerkt aan de restauratie van een groot aantal in hun voortbestaan bedreigde monumentale gebouwen.

Zo heeft de Stichting Drents Monument zich ingezet voor de restauratie en herbestemming van onder andere het Ambachtscluster Veenhuizen, RK kerk te Veenhuizen, Tegeltjeshuis te Erica, Turfstrooiselfabriek te Erica, Villa Zonnehoek te Assen, Kalkovens te Dieverbrug, Boerderij Blinkweg te De Wijk, Theekoepel in de Gouverneurstuin te Assen, voormalige melkfabriek te Nijensleek.

In maart 2011 viert SDM haar 20 jarig bestaan.

Het bereiken van deze mijlpaal is een moment van reflectie en daarbij dient zich de vraag op welke visie de stichting Drents Monument op haar toekomstige rol heeft.

Daarom heeft het bestuur van de stichting Drents Monument na een proces van bezinning over de kerntaken, een visie op de toekomst en de hoofdlijnen van het activiteitenprogramma met een financieel meerjarenperspectief voor de komende vijf jaar opgesteld.

Een en ander is verwoord in het voorliggende ontwerp-beleidsprogramma, waaraan de titel "Nieuwe toekomst voor bedreigd waardevol cultureel erfgoed in Drenthe" is meegegeven.

Het beleidsprogramma is in de bestuursvergadering van 1 juni 2010 als leidraad voor haar toekomstige handelen aanvaard.

2. Achtergronden

In Drenthe zijn vele historische panden en monumenten. Wil men deze bouwwerken voor het nageslacht bewaren, dan is goed onderhoud nodig. Soms zal grondig gerestaureerd moeten worden. De kosten voor onderhoud en restauratie kunnen daarbij hoog oplopen. Beperkte financiële middelen vormen vaak een grote hindernis om tot herstel van deze objecten te komen. Bouwwerken raken hierdoor nogal eens in staat van verval, komen leeg te staan of worden opgeofferd aan eenzijdige bedrijfsbelangen. Meestal betekent dit dat het pand uiteindelijk sneuvelt onder de slopershamer.

Dan gaat naast monumentale en cultuur-historische waarde, ook - het pand zelf overstijgende - economische waarde verloren. Immers; goed onderhouden cultuurhistorische gebouwen zijn authentiek en karakteristiek en fungeren als blikvangers. Zij geven sfeer aan hun omgeving en verhogen vrijwel altijd de waarde van alle panden in de omgeving. Cultuurhistorische gebouwen verdienen onze aandacht en zorg.

De Stichting Drents Monument is natuurlijk niet de enige instelling die zich ervoor inzet ons cultureel erfgoed te behouden. Drents Monument onderscheidt zich van de andere erfgoedorganisaties door haar actieve en grondige werkwijze bij complexe restauratieproblemen, waarbij de adviezen voorafgaand aan de feitelijke restauratie vaak kosteloos zijn of gegeven kunnen worden tegen een zeer lage vergoeding.

Belangrijk is ook de onafhankelijke positie van SDM. Niet gelieerd aan een overheid of grote semi-overheidsinstelling kan SDM in het krachtenveld ("mijnenveld") dat zich vaak ontspint bij een restauratie en herbestemming een objectieve rol spelen en de belangen van alle partijen afwegen.

Drents Monument is in het bijzonder gespecialiseerd in de problematiek van historische gebouwen die in hun voortbestaan worden bedreigd ondanks inspanningen van diverse instanties en overheid. Regelmatig lukt het de stichting Drents Monument dan toch nog om het gebouw te behouden en een zinvolle nieuwe bestemming te geven.

3. Toekomstvisie op onze taak en rol van Drents Monument

- Aanpak bij potentiële restauratieprojecten.

Drents Monument gaat in Drenthe proactief op zoek naar in hun voortbestaan bedreigd cultureel erfgoed en zal op basis van een inventarisatie van bedreigde monumenten en cultuurhistorisch waardevolle en/of beeldbepalende objecten een actielijst van potentiële restauratieprojecten samenstellen. De inventarisatie van bedreigd cultureel erfgoed wil de stichting in nauw overleg met de overheden, Drents plateau, de Bond Heemschut en andere monumentenorganisaties samenstellen.

Drents Monument streeft naar objectiviteit en volledigheid, maar beseft dat de actielijst altijd subjectief zal zijn. De keuze van te ondersteunen projecten wordt door het bestuur gemaakt.

Voornemen 1:

Drents Monument maakt op basis van eigen waarneming en informatie van samenwerkingspartners *(Drents Plateau, Bond Heemschut) een actielijst van potentiële restauratieprojecten.

- Als de stichting Drents Monument in actie komt, zullen eerst verkennende gesprekken en een kort onderzoek plaatsvinden.
- Drents monument zal daarbij waar mogelijk gebruik maken van de diensten van Drents Plateau om een herbestemmingsonderzoek met een financieel toekomstperspectief te maken. Wanneer dat positief uitpakt wordt een toekomstvisie bepaald, samen met alle belanghebbenden. De grondgedachte hierbij zal altijd zijn: Behoud en duurzaam toekomstig gebruik van het object in zijn omgeving.
- Drents Monument geeft hulp bij het zoeken naar financiering voor de restauratie, advies en toezicht bij de uitvoering van de restauratie en steun bij het vinden van een toekomstige bewoner of gebruiker.
- Drents Monument kan de eigenaar van een bedreigd monument als procesbegeleider behulpzaam zijn bij de voorbereiding en uitvoering van een restauratie.
- Drents Monument zal waar nodig bij de voorbereiding en uitvoering van restauratiewerkzaamheden samenwerken met overheden, betrokken instellingen en het particuliere initiatief.
- In voorkomende gevallen kan Drents Monument - voor zover haar financiële middelen dat toestaan - tijdelijk het eigendom van een bedreigd monument verwerven om deze na restauratie en herbestemming weer te verkopen.

Voornemen 2:

Drents Monument maakt voor het bedreigd cultureel erfgoed een analyse van de restauratiemogelijkheden met een actielijst in overleg met de eigenaar, de betrokken gemeente en Drents Plateau. Zij geeft daarbij aan welke aanpak en rol van Drents Monument het meest doelmatig is om tot een gewenste restauratie en herbestemming te komen.

- Samenwerking met andere instellingen en belangenorganisaties.

Drents Monument wil actief samenwerken met andere instellingen die het behoud en herstel van cultureel erfgoed nastreven.

Zij maakt daarom ook deel uit van het Monumentenloket Drenthe

www.monumentenloketdrenthe.nl waarin alle erfgoedorganisaties in Drenthe samenwerken.

In het bijzonder streeft Drents Monument er naar om, in samenwerking met andere of gelijkgestemde organisaties een meerjarenproject te realiseren dat gericht is op een structurele aanpak van bedreigd monumentaal erfgoed.

Vanwege de uitzonderlijke cultuurhistorische waarde ervan zal Drents Monument bijzondere aandacht besteden aan bedreigde structuren en elementen in de beschermde stads- en dorpsgezichten van Veenhuizen en Frederiksoord/Wilhelminaord.

Voornemen 3:

Drents Monument werkt waar mogelijk samen met andere erfgoedorganisaties bij het zoeken naar incidentele en structurele oplossingen voor de problemen met bedreigd cultuurhistorisch erfgoed.

Zij zal zich met name actief inzetten voor het behoud en herstel van bedreigde structuren en cultuurhistorisch waardevolle elementen in het potentiële werelderfgoed in Veenhuizen en Frederiksoord.

- Promotie en informatievoorziening

In de afgelopen 20 jaar heeft de Stichting zich bezig gehouden met het behoud en herstel van een groot aantal in hun voortbestaan bedreigde monumentale panden in Drenthe. Zij heeft daarbij vele panden van de ondergang kunnen behouden.

Ondanks al deze goede werken is de bekendheid van de stichting in al die jaren beperkt gebleven, waardoor weinigen de weg naar de stichting weten te vinden.

Oorzaak hiervan is mede dat de stichting zich tot nu toe weinig naar buiten heeft geprofileerd. Er is weliswaar een zeer eenvoudige folder van de stichting, maar er ontbreekt een handzaam overzicht van de projecten waar de stichting zich de afgelopen jaren druk over heeft gemaakt.

Hierdoor kunnen geïnteresseerden vaak weinig gevoel krijgen bij een mogelijke rol van de SDM in een concrete situatie.

Elke zichzelf respecterende organisatie heeft tegenwoordig een eigen website met een emailadres. Een dergelijke website is momenteel een onontbeerlijk communicatiemiddel om jezelf als organisatie te presenteren.

Na het gereed komen van het beleidsprogramma 2010-2015 is het een goed persmoment om de herijkte en actuele koers van de stichting bij de viering van het 20 jarig bestaan van de stichting te presenteren.

Deze overwegingen leiden tot het advies om ter gelegenheid van het 20 jarige bestaan aantal nieuwe informatieproducten te realiseren:

- a. Een actuele publieksfolder over de taak, aanpak en organisatie van Drents Monument.
- b. Een eigen website van Drents Monument onder de domeinnaam: www.drentsmonument.nl te vinden via o.a. links bij relevante andere websites.
- c. Een kleurrijke publicatie over de wapenfeiten van de SDM met een korte uiteenzetting van de herijkte taakopvatting van de stichting.

- d. Meer aandacht besteden aan externe communicatie over de activiteiten van Drents Monument en daarmee een van de bestuursleden in het bijzonder te belasten.

Voornemen 4:

Drents Monument zal de externe communicatie en informatievoorziening verbeteren door onder meer het maken van een actuele publieksfolder, een eigen website en een publicatie over de tot nu toe gerealiseerde projecten.

4. De organisatie van de stichting Drents Monument

De organisatie van de stichting is als volgt opgebouwd:

a. Het bestuur

Het bestuur is belast met de dagelijkse leiding van de stichting en besluit over alle activiteiten van de stichting. Binnen het bestuur wordt een taakverdeling gemaakt tussen, voorzitter, secretaris, penningmeester en een bestuurslid belast met de communicatiezaken. De voorzitter vertegenwoordigt de stichting in het Drents Platform van Monumentenorganisaties.

b. De coördinator/bestuursadviseur

De coördinator/bestuursadviseur is het bestuur behulpzaam bij het uitvoeren van haar taak en adviseert over inhoudelijke zaken en coördineert eventueel de werkzaamheden van projectleiders.

c. De administratief medewerker/notuliste

De administratief medewerker verzorgt de notulen van de bestuursvergaderingen en is verantwoordelijk voor het archief van de stichting. Ook beheert zij de website van de stichting.

d. Projectleiders

Met de voorbereiding en uitvoering van een project worden een of meer projectleiders belast. De werkzaamheden worden in nauw overleg met de coördinator uitgevoerd.

e. Begunstigers

De stichting is afhankelijk van giften en bijdragen van begunstigers. Begunstigers kunnen de stichting structureel of eenmalig met een project met diensten en/of in financiële zin ondersteunen.

In beginsel wordt de organisatie gevormd door vrijwilligers.

Per (potentieel-) restauratieproject wordt een projectleider aangewezen.

De komende tijd zullen nadere afspraken met projectleiders gemaakt worden om aan de uitvoering van het beleidsprogramma een bijdrage te leveren.

Onder verantwoordelijkheid van het bestuur wordt een Communicatiewerkgroep belast met informatievoorziening, brochures, publicaties, website en de organisatie van het 20 jarig jubileum van de stichting.

Voornemen 5:

De komende tijd zal de bemensing van de organisatie van Drents monument aangepast / ingevuld worden aan de in dit beleidsprogramma beschreven taken.

5. Meerjaren financieel beleid

Drents Monument' is een stichting die dankzij een startsubsidie van de provincie Drenthe en met financiële bijdragen uit het bedrijfsleven haar werk in 1991 is begonnen.

De stichting steunt verder op donaties, middelen verkregen uit de verkoop van gerestaurerde panden en projectsubsidies.

Ondanks de soms hoge kosten acht de stichting het een lonende zaak om zich sterk te blijven maken voor het behoud van het Drents cultuurgood. Zij streeft door de inzet van vrijwilligers naar zo laag mogelijke exploitatiekosten.

Bij de uitvoering van projecten heeft Drents Monument steeds aan risicobeheersing gedaan.

Om de financiële risico's bij toekomstige projecten beter het hoofd te kunnen streeft Drents Monument naar verhoging van haar reserves tot minimaal € 100.000,--.

Zij zal de komende tijd betrokken maatschappelijke organisaties benaderen om voor het werk van de stichting een eenmalige donatie te verstrekken.

Voornemen 6:

Drents Monument zal zich de komende jaren actief inzetten om haar werkkapitaal tot minimaal € 100.000,-- te verhogen.